

نام و نام خانوادگی:

مقطع و (شسته): **دهم**

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۲ صفحه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران

دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نام درس: **ادبیات فارسی**

نام دبیر: آقای نوروزی

تاریخ امتحان: ۶ / ۱۰ / ۱۴۰۲

ساعت امتحان: ۸ صبح / عصر

مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

نام دبیر:	تاریخ و امضا:	نمره به عدد:	نمره به حروف:	محل مهر و امضا: مدیر
		نمره تجدید نظر به عدد:	نمره به حروف:	
نام دبیر:	تاریخ و امضا:	نام دبیر:	تاریخ و امضا:	
ردیف	سؤالات	نمره	نمره	ردیف
۱	<p>ابیات و جملات زیر را به فارسی روان برگردانید.</p> <p>الف) چون به بصره رسیدیم، از برهنگی و عاجزی به دیوانگان مانده بودیم، و سه ماه بود که موی سر، باز نکرده بودیم.</p> <p>ب) قصه حال یوسف را نیکو نه از حُسن صورت او گفت، بلکه از حُسن سیرت او گفت؛ زیرا که نیکوخو، بهتر هزار بار از نیکو رو.</p> <p>ج) دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای / فرشته‌ات به دو دست دعا نگه دارد</p> <p>د) در بن این پرده ی نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟</p> <p>ه) ای مُفْتَخَر به طالع مسعود خویشتن / تأثیر اختران شما نیز بگذرد</p>	۵		۵
۲	<p>معادل امروزی کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید.</p> <p>الف) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد</p> <p>ب) خواست کزان ورطه قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد</p> <p>ج) در آگیری سه ماهی بود: دو حازم، یکی عاجز.</p> <p>د) اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد.</p> <p>ه) در حَضِیض هم می توان عزیز بود.</p> <p>و) آنکه گفتیم سیرتش نیکوترین سیرت‌ها بود، از بهر آنکه در مقابله جفا، وفا کرد و در مقابله زشتی، آشتی کرد و در مقابله لثیمی، کریمی کرد.</p>	۱/۵		۱/۵
۳	<p>از آثار زیر اثرهایی که متعلق به امین قیصر امین پور می باشد را مشخص کنید و زیر آنها خط بکشید.</p> <p>الف) کوچه باغ آسمان (ب) آینه های ناگهان (ج) رگبار کلمات (د) تنفس صبح</p> <p>ه) خانه ای برای شب (و) مثل چشمه مثل رود (ز) به هوای گل سرخ</p>	۰/۷۵		۰/۷۵
۴	<p>یک اثر از ناصر خسرو نام برده؟ و بنویسید «کلیله و دمنه» اثر چه کسی است؟</p>	۰/۵		۰/۵
۵	<p>مجاز های بیت زیر را بیابید و معنای واقعی آن را بنویسید.</p> <p>سر و زر و دل و جانم فدای آن یاری / که حق صحبت مهر و وفا نگه دارد</p>	۱		۱
	صفحه ۱ از ۲			

۱/۵	معنای واژه های مشخص شده را با کاربرد امروزی آنها مقایسه کنید. ما را به نزدیک خویش بازگرفت. به مجلس وزیر شدیم. شوخ از خود باز کنیم.	۶
۱/۵	کاربرد معنایی پسوند «ک» را در هر یک از واژه های زیر بنویسید. خورجینک: دمک: درمک:	۷
۰/۷۵	در جمله زیر، دو رکن اصلی تشبیه (مشبه و مشبه به) را مشخص کنید. «قرآن مانند است به بهشت جاودان».	۸
۰/۵	در عبارت زیر، کدام واژه ها «جناس» دارند؟ «از روی نیکویش، حبس و چاه آمد و از خوی نیکویش تخت و گاه آمد»	۹
۱/۵	ضمایر پیوسته ابیات زیر را مشخص کنید و سپس نقش آنها را بنویسید. ای صبح دم، ببین که کجا می فرستمت / نزدیک آفتاب وفا می فرستمت گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان / نگاه دار سر رشته تا نگه دارد حسنه به اتفاق ملاحظت جهان گرفت / آری به اتفاق، جهان می توان گرفت	۱۰
۱/۵	۱- نقش دستوری کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید. الف) ای شیخ آمده ام تا از اسرار حق چیزی با من نمایم. ب) رنج هیچ کس ضایع مکن. (مفعول را مشخص کنید). ج) از قضا، روزی دو صیاد بر آن گذشتند و با یکدیگر میعاد نهادند که دام بیارند و هر سه را بگیرند.	۱۱
۲	هر یک از بیت های زیر را از نظر آرایه های ادبی بررسی کنید. الف) چون بگشایم ز سر مو، شکن / ماه ببیند رخ خود را به من ب) گه به دهان، بر زده کف، چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف	۱۲
۲	آرایه های بیت زیر را بیابید و بنویسید. الف) درختان را دوست می دارم / که به احترام تو قیام کرده اند ب) آب اجل که هست گلو گیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد	۱۳
	صفحه ۲ از ۲	

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
 اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحدحافظ
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ناھ درس:
 ناھ دبیر:
 تاریخ امتحان: / ۱۴۰۲/۱۰
 ساعت امتحان: صبح / عصر
 مدت امتحان: دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح محل مهر یا امضاء مدیر
	<p>۱- الف) وقتی به بصره رسیدیم به دلیل برهنگی و ناتوانی شبیه دیوانه ها شده بودیم و سه ماه بود که حمام نکرده بودیم و اصلاح نکرده بودیم.</p> <p>ب) خداوند داستان و حال حضرت یوسف را نه به خاطر زیبایی ظاهر او که به علت زیبایی باطن او روایت کرده است؛ زیرا کسی که باطن و سرشتی نیک دارد هزار بار بهتر از کسی است که زیبارو است.</p> <p>ج) ای دل چنان زندگی کن که اگر لغزش و خطایی از تو سر زد فرشته آسمانی برای بخشوده شدن گناه تو دست به دعا بلند کند و تو را از گزند گناهان و حوادث حفظ کند.</p> <p>د) زیر این آسمان ابی چه کسی می تواند با من برابری کند و هم شان من است؟ (هیچ کس هم شان و برابر من نیست.)</p> <p>ه) ای کسی که به خوشبختی خودت افتخار می کنی این بخت فرخنده شما نیز به پایان می رسد.</p> <p>۲- الف) مرگ / ب) زمین پست، مهلکه، هلاکت، حادثه / ج) محتاط، دوراندیش / د) عدل - بی نیاز / ه) پستی / و) اخلاق - ستم - پستی</p> <p>۳- آسنه های ناگهان / تنفس صبح / مثل چشمه مثل رود</p> <p>۴- سفرنامه - نصراله منشی</p> <p>۵- سر: مجاز از جان / زر: مجاز از دارایی / سر و زر و دل و جانم: مجاز از همه هستی ام</p> <p>۶- معنی گذشته: نگه داشت معنی امروزی: پس گرفتن معنی گذشته: رفتیم معنی امروزی: فعل اسنادی است و حالتی را نشان می دهد.</p> <p>معنی گذشته: چرک تن معنی امروزی: بذله گویی و کستاخی</p> <p>۷- خورجینک: کوچک و ناچیز بودن. دَمَك: پسوند تقلیل و اندکی دِرَمَك: پسوند تقلیل و اندکی</p> <p>۸- قرآن: مشبه / مانند: ادات / بهشت: مشبه به / جاودان: وجه شبه</p> <p>۹- واژه های چاه و گاه / روی و خوی جناس دارند.</p> <p>۱۰- (ت - مفعول) / (ت - نهاد) / (ت / مضاف الیه)</p> <p>۱۱- الف) منادی - متمم - متمم ب) رنج هیچ کس ج) قید - قید - مفعول</p> <p>۱۲- الف) چشمه: تشخیص و استعاره / ماه: تشخیص و استعاره / مو، سر، رخ، مو و شکن: مراعات نظیر / مو: استعاره از آب چشمه / شکن: استعاره از امواج خروشان / مصراع اول: کنایه از آرام شدن ب) تشبیه: چشمه به تیر و صدف / صدف و هدف: جناس ناقص اختلافی / چشمه و صدف: تشخیص و استعاره / مراعات نظیر: تیر و هدف، دهان و کف / کف بر دهان زدن: کنایه از خشمگین شدن، مستی و نشاط و نیرومندی</p> <p>۱۳- الف) قیام درختان: جانبخشی / حسن تعلیل (علت روییدن درختان تو هستی)</p>

ب) آب اجل: اضافه تشبیهی / خاص و عام: مجاز از همه مردم / گلو گیر، حلق و دهان: مراعات نظیر - تناسب / گلوگیر:
کنایه از نابود کننده؛ کشنده / خاص و عام: تضاد / آب اجل بر حلق کسی گذاشتن: کنایه از مرگ و نابودی / تلمیح به
آیه «کل نفس ذائقه الموت - هر نفسی چشیده ی مرگ است»

جمع بارم : ۲۰ نمره

نام و نام خانوادگی مصحح :

امضاء: